

БРОЈ 10 ЛЕПТА

„Народ,, излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

НАША АНКЕТА

И највеће и најправедније ствари често остану без дефинитивне и потребне санкције само због тога, што њихова позитивна и целесходна решења нису била на време и довољно образложена и припремљена у свима правцима, у којима је то требало учинити, и од свих фактора, чија је била дужност да то учине. Таквих случајева било је увек и свуда, па и код нас, у разним моментима наше прошлости. То су они листови наше историје, за које се с правом може рећи: да су били добри, у колико су били исписани крвљу нашега народа, и да су били рђави и мрачни, у колико је на њих било проливено мастила ондашње наше дипломатије.

Данас, кад стојимо пред судбоносним и дефинитивним решењима свих наших националних и државних проблема, данас више него икада сматрамо да свакога дана треба понављати спасоносну мисао: Док се борци бију на бојноме пољу, сви остали су дужни да до краја и у сваком моменту изврше сваки своју дужност! — Ни најситнији моменти не смеју бити пропуштени или одложени, па ма колико њихова важност и њихов утицај на коначне одлуке изгледали мали и безначајни. За питање наше анкете, међутим, сваки мора одмах увидети и признати да по својој важности и по своме утицају у одлучним и решавајућим моментима има да буде, неоспорно, једно од главних средстава целокупне аргументације наше тезе на великом светском Суду, којим ће имати да се заврши овај страховити рат.

Анкета има актима и фактима да утврди наш удео у великој борби цивилизације и права противу последњих напора варварства и милитаристичког империјализма Немачке и Аустро-Угарске. Анкета има да утврди све наше страховите жртве у људству, у материјалној и

духовној култури, и тим самим да рељефно истакне сва наша права и оправда све наше захтеве и претензије, тако скупо и толико пута тешко стварно већ искомпуљене... Због свега тога овај посао, значајни и обилни посао Анкете има из основа и да се уреди, и да се прошири, и да се појача. Јер време пролази, а за сваки тренуток треба бити спреман.

Из разлога највише целесходности, ми смо скромног мишљења — али на коме у толико енергичније инсистирамо — да наши меродавни и одговорни фактори треба одмах да умоле савезничке владе, нарочито Француске, Енглеске, Сједињених Држава и Италије, да одреде по једног стручног анкетара, који ће са нашим анкетаром, сачињавати једно импозантно, компетентно и ауторитивно тело — каква треба да буде наша Анкета. То и такво тело треба да изради ону огромну књигу мука и патњи, жртава и напора нашега народа од Солуна до Корушких Алпа, Мориша и Карпата.

На страну сви обзир и детаљи, који изискују нарочита расправљања! У начелу, ми налазимо да је овакав највиши интерес нашега народа и да је ово једна од оних дужности, коју нико не сме да пренебрегне, ни из каквих посебних разлога.

ЗВЕЗДИЦЕ

По новом закону о жандармерији, који је усвојен пре неки дан, жандарми у Швајцарској имаће ове плате: Подофицири 2200 до 2800 а жандарми редови 1800—2300 франака годишње.

Па да човек не назове Швајцарску жандармском земљом!

Гаргантуа

КЕРЕНСКИ ЗА РАТ

Петроград, 16. августа

Отварајући конференцију у Москви Керенски је у једном дугом говору оцртао ду-

шевно стање руског народа у питању о рату. Он је рекао:

«Прошло је нешто времена, од када смо ми са гнушањем одбили немачке предлоге за засебан мир. А једва има неколико дана, од како је непријатељ учинио други сличан покушај, управљен против наших савезника. И овај покушај одбијен је са истим гнушањем.»

ЛИБКНЕХТОВО ПИСМО

Лондон, 16. авг.

Енглеска штампа објављује извод из једног Либкнехтовог отвореног писма, које се ратувало прошле године и које се сматра као узрок за његово хапшење. Ово је први пут како је ово писмо штампано у иностранству.

Либкнехт у њему изјављује, да је Немачка спремала светску катастрофу у споразуму са Аустријом. После тога Либкнехт ређа читав низ злочина које је Немачка починила, као што је инвазија Белгије и Луксембурга, употреба Цепелина и загушљивих гасова против невиних лица, торпедовање «Лузитаније», одвођења итд.

СКРОМНИЈЕ РЕЧИ

Женева, 16. августа

Један посланик Рајхстага интервјуисао је бугарског краља и сад је тај интервју објавио у «Најес Штутгартер Блат» Фердинанд је изјавио: «Ја се гнушам издајства Италије.» За тим говорећи о Америци, рекао је: Ја мање ценим америчку војну снагу него њену финансиску моћ, која ће играти велику улогу, нарочито после рата. Што се тиче будућности Бугарске, она зависи од подизања брзих комуникационих пруга између Бугарске, Немачке и Аустрије. Данашње дискусије о циљевима рата у парламентима и у штампи потпуно су бескорисне.

ПРИЗНАЊЕ СРБИЈИ

Лондон, 15 авг.

«Моринг Пост» јавља, да је Балфур прошле недеље одговарао у Доњем Дому на конкретно питање о положају Србије и о задовољавању њених аспирација од стране Савезника. Девис, који је поставио питање, изражавао је једнодушну осећај британског народа, шаљући живо саучешће српском народу који је толико патиио. Девис је указао на услуге, које су Срби учинили Савезницима, тукући Ау-

стрију, и који су пропали тек пошто су Немци били појачани бугарским издајством и грчким одрицањем уговора. Легитимно ослобођење Србије и накнада за сва зла, која је Србија претрпела за своје Савезнике, исто тако је животна погодба као и васпостављање оштета Белгији. О томе питању не може бити неспоразума, као што је то Балфур јасно нагласио. Када дођу преговори за мир, Србија ће заузети почасно место. Њени најбољи пријатељи радују се да виде зближење Срба и Италијана.

РАД ЕНВЕР ПАСЕ

Лозана, 16 авг.

Енвер паша је посетио фронт у Палестини. Он је прошао кроз Јерусалим, Сафд, Наплус, Дамаск, Бејрут, Хомс и Хаму. У Бејруту су манифестације,

које су му приређене, добиле изазивачки карактер: трнунфална капија била је подигнута на месту, где су недавно биле обешене најугледније личности из Сирије. На путу Енвер паша је просипао злато.

После ове његове инспекције решено је да Фалкенхајн иде у Сирију.

ПОД ОПСАДОМ

Париз, 16. августа

«Матен» публикује изјаву јапанског команданта Кобејаши, који се сада налази на француском фронту, а која гласи: да је савезничка победа ствар математички и научно тачна. Немачка је сада као опсађена тврђава, која је изгубила сваку наду на помоћ. Тешко је предвидети трајање рата, али то је споредна ствар. Главно је да имамо у виду циљ рата, који је врло значајан.

Сувоземна флота

Заузимање редута

»Дељи Експрес« објављује интересантно причање Парсивала Филиписа о акцији тенкова у садањој офанзиви у Фландрији.

Тенкови, каже Филипс, још једанпут су оправдали свој глас. Терен на коме су се тенкови кретали био је врло тежак, мочаран и блатњав, тако да је било људи који су мислили да тенкови туда не могу ни проћи, као што је и заиста било тенкова који су у првим борбама остали у блату. Ипак су они продужили борбу и успели су да се ослобде и глиба и својих непријатеља.

Авантуре тенкова почеле су нешто пре него напад када је флота управљена на предње линије прешла нашу линију поздрављена од стране стража и логора, где је било хиљадама војника, и поздрављена од војске која полази у борбу, гледајући у тенковима своје велике помагаче. Један или два негодна случаја имали су тенкови са железничким возовима.

Један тенк, коме се могла опростити његова глувоћа а који није добро ни видео, није опазио неколико вагона робе, на пугу којим је он морао да прође. Машиниста железничког воза није чуо тенково зврчање, јер га је била заглунула његова локомотива. Тако је тенк налетео на воз, преврнуо је вагоне и прешао преко њих као да су то биле куле од карата.

Тенкови су имали активног удела у борби између Жилијена, Фрегенбурга и шума у близини Фрегенбурга.

Заузимање Кастела Помери био је најзначајнији догађај тога дана. Кастел се налази на по пута између истоименог села и првих ровова: Речица Хонебек тече испред положаја. Тенкови који су пролазили поред комплекса Померна требали су да пређу ову речницу, са глибовитим обалама, и кретали се лагано и били су мета за непријатељске топове. Један тенк који је био скрхао задња утврђења кастела, дошао је до самих бранилаца редута. Ови су се склонили у Кастел. Али је тенк наставио пут и, потпомогнут још једним тенком, поновио је напад, којим је уништио и последње браниоце кастела.

Један други тенк који је напао заједно са пешадијом требао је да фронтално нападне мало утврђење које је бранило прелазе. Један топовски метак тенк је испалио против тврђаве у исти мах бацио се на тврђаву да је уништи. Тада су се видели браниоци како излазе у Сен Жилијен из тврђаве са уздигнутим рукама на предају. Пошто тенк не може да заробљава, он је прејурини тај брањени део, не задржавајући се. Штенбек је био прегажен и тенк се вратио неоштећен.

Тенкови су имали најтежи задатак при заузимању шумовитих положаја позади немачких ровова. У великој а најгушћој шуми, када су тенкови и пешадија напали на браниоце утврђења, тучени су непријатељским митраљезима. У-

земањем тих истралежа наша линија би се осветлила од непријатељских противнапада.

Тенкови су се зауставили на крају шуме и пуна четири сата нападали непријатеља и растеривали својим топовима. Немци ни бомбама нису реагирале. У ранијим борбама они би покушавали да нападну тенкове бомбама, али оне нису имале никаквог дејства против чврстог оклопа ових сувоземних лађа и резултат је био, велики број Немаца убијених својим сопственим бомбама.

Посада тенка

Највеће губитке тенк има у људима, када оперише отворено. Често, кад тенк дође на линију непријатељску, рушећи његове ровове, митраљези које тенкови собом носе скидају се и постављају отворено за дејство против непријатеља. По некад догоди да тенк мора да се повлачи и да се његова врата затворе, а они који су изишли не могу их више с пола отворити. Људи који су изишли пре гину и рањавају се, него што се предају.

Најлепши плен једног тенка био је 60 Немаца, заробљених код Сен Жилијена. Без сумње да и поред све науке немачке и отпора против тенкова, Немци се ипак јако боје ових чудовишта. Тенкови су у најтежној вези са пешадијом, те се могу међусобно помагати.

Посаде тенкова остају затворене по некад целог дана. Један тенк борио се пуних 17 сати. Посада другог једног тенка борила се од зоре до мрака.

Па ипак посада тенка навикава живију да живи с њима и нема човека у британској војсци који ради с толиким тешкоћама и дочекује смрт тако хладно, као што је човек из посаде ових сувоземних лађа краља Енглеске.

СКУП У МОСКВИ

МОСКВА. — Скуп у Москви састављају: сви чланови четврте Думе, више од сто делегата Совјета, сто делегата Совјета Се-

лака, 400 делегата Земства, 150 радника и 75 делегата стручних организација, 100 делегата Универзитета и школа, делегати индустријски и трговачки, 100 сопственика и 100 делегата са фронта — укупно 2000 чланова. Керенски је председник.

КРАТКЕ ДЕПЕШЕ

Атина. — На идућој седници министарски савет ба-

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

У почетку ноћи било је јако бомбардовање француских линија у области висоравни Калифорније и Шевреја, али је оно заустављено ватром наше артиљерије. Немци нису могли извршити никакав напад. Французи су извршили неколико испада у немачке ровове на брежуљку Суен и растерали су немачке извиднице на брду Мире и према Аракуру. Французи су добили заробљеника.

На верденском фронту доста јака артиљеријска акција у области шуме Авокур и на сектору Бомона. Два напада на мање француске положаје одбијени су.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Као резултат нашег напада од јуче по подне, ми смо померили своје линије, после упорне борбе на фронту више од 2000 јарди са стране пута Жилијен — Поелкапел. Наше трупе утврдиле су се у другим деловима треће немачке одбранбене линије. Изјутра непријатељ је напао наше положаје код Инвернеса на путу Ипр—Менен. Ми смо одбили ове нападе и добили заробљеника.

РУМУНСКИ КОМИНИКЕ

Јаче узajамно бомбардовање у области Акове, Марасешњи, Којмешњи и Мамалкази. Руске трупе одбиле су неке покушаје непријатељских извидница. У области села Иванче (рукав Св. Ђорђе) руски митраљези оборили су један хидроплан, који је пао у пламену.

више се катастрофом у Солуну и вотираће знатне кредите за помоћ пострадалима и за подизање вароши.

Атина. — Г. Венизелос телеграфски је захвалио председнику француске владе на његовој изјави саучешћа, поводом пожара у Солуну.

Лондон. — Поводом годишњице румунског ступања у рат г. Лојд Џорџ је упутио председнику румунске владе једну депешу, у којој се одаје признање румунском народу.

У Буковини између Солче и Арборе три руска официра са педесет војника извршили су једно смело извиђање на брду Липорници, отеравши бајонетом један део непријатељских истакнутих трупа и вративши се са десет заробљеника Аустријанаца.

После више напада непријатељ је одбијен са крвавим губицима а Румуни су заружали Пискул-Кокозила. У опште на целом фронту јака ватра пешадије и артиљерије на секторима Агоња Грозешњи и Марасешњи.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

На целом фронту битке поглавито артиљеријска акција. На фронту Бајзице наше трупе, настављајући своје продирање, у тесном су додиру са непријатељем. Са неколико јаким надирања добили смо неке положаје, које непријатељ није могао повратити својим против нападама.

ДОГАЂАЈИ

ВИСОКЕ ПОСЕТЕ

За време свог бављења у Солуну грчки краљ Александар посетио је српског престолонаследника Александра. Престолонаследник му је вратио посету.

ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА

Због пожара прекинута је била електрична струја за целу варош до Беле Куле. Друштво је живо радило за успостављање линија и

већ крајем ове недеље електричне струје имаће у целом Солуну.

ЧИТУЉА

У Нишу је преминула 3. маја ове године Боса Тирнанић, жена нашег доброг пријатеља г. Николе Тирнанића, инжењера и резервног инжењерског поручника. Изјављујемо г. Тирнанићу усрдно саучешће.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

МИЛАНО. — »Корriere Дела Сера« јавља да ће г. Пашић доћи у Рим и да ће од његовога доласка отпочети време јаче дипломатске офанзиве свих савезника, а нарочито Италије и Србије против Аустрије.

Атина. — После дивног говора г. Венизелоса, попео се на трибину г. Александар Карапанос посланик опозиције, и изразио поверење влади. За њим је дошло још девет посланика. По том је једногласно усвојена ова резолуција: »Скупштина, прокламујући свети карактер међународних уговора и обавеза према савезу са Србијом, шаље братски поздрав херојском српском народу, уверена да је цео грчки народ готов на сваку жртву да на страни савезничкој узме учешћа у светској борби за слободу, како би повратио народну част, повратио изгубљене територије и вратио народне интересе у опште«. Седница је завршена у 2 и по сата по поноћи.

ЛОНДОН. — Г. Керенски је честитао енглеском краљу, г. Поенкареу и италијанском краљу поводом последњих савезничких победа, које су изазвале дубок утисак у Русији.

МОСКВА. — Керенски је рекао у говору, отварајући конференцију: »Ваки покушај да се овај састанак искористи за испале на народну праву, биће немилосрдно угу-

шен. Влада ће отворено рећи истину, како би је сваки знао и како би сваки вршио своју дужност.« Керенски је завршио, изјављујући, да ће се нарочито трудити да заштити војску против покушаја недисциплине.

ЛОНДОН. — Јужне кинеске провинције, које до сада нису признавале владу у Пекингу, објавиле су рат Немачкој.

АТИНА. — Солунски посланик Ландос биће изведен пред ратни суд зато што је листу »Неон Асти« давао скупштинска документа.

АТИНА. — »Месаџе д'Атен« јавља, да ће за дан, два доћи у Атину г. Пашић. Он ће се састати са г. Трумблехем и саопштити му шта је решено у току последње две конференције у Паризу и у Лондону. — Г. Пашић ће се састати и са г. Венизелосом.

МОСКВА. — После Керенског изјавио је г. Авксентијев: »Главно питање је сада да се организује живот унутрашњости и да се добије савршена унија свих локалних власти!«

БЕРН. — Немачка штампа много се бави папином нотом. Либерална штампа је задовољна а листови деснице сматрају да Немачка не може усвојити папине предлоге. — Радо знало се очекују аустријски коментари, пошто се зна, да је Аустрија одавно интригирала на Ватикану да би сугерирала папи, да покуша са предлогом за мир. — »Франкфуртске Новине« са резервом пишу о папиним предлозима.

Оне веле, да папа не би подносио никакве предлоге, кад би очекивао, да ће они просто бити одбачени. Даље овај лист додаје да папин де марш не врећа осећања ниједне зараћене стране.

ЦИРИХ. — »Крајццјунг« пише: »Лојд Џорџ је рекао, да је интегрална рестаурација Србији битни услов за мир и да је у томе ангажована енглеска част. Дакле циљеви рата Енглеске и Аустрије и Бугарске у потпуности су супротности. — Краљ Алберт у Брислу неће бити за Немачку ни мало мање опасан, него министар Пашић у Београду за Аустрију. Зато Аустрија треба да разуми важност белгијског питања за Немачку.«

БАЗЕЛ. — »Германија« је овлашћена да објави, да су министар Шпан и начелник министарства Шифер дали оставке на мандат посланика у Рајхстагу.

Ги де Мопасан.

НОРМАНСКА ШАЛА

(1)

Поворка се протезала по излоканом путу, осенченом великим дрветима, засађеним ливцом пољских имања. Напред су ишли младенци, затим родитељи, па званице, па сиротиња и мангупарија која је облетаала око поворке, као мрве, гурала се између редова, пела се на гране да боље види.

Младожена беше леп момак Жен Пати, најбогатији поседник у околини. То ти беше, пре свега помаман ловац до лудила страсан и који је трошио велике суме новца на своје пош, чуваре и пущке.

Младу Розалију Русел, радо је гледала цела околина, јер је налазила да је пријатна

а знало се да има добар мираз. Али она изабра Питија, вероватно што јој се више допадао него други, или још боље, кад се нормандски размисли, што је имао више талира. Пошто пређоше велику преграду младожењина мајура одјекнуше четрдесет пушака, ма да се стрелци, екривени у рововима нису видели. На ову куку људи се раздрагаше, а Пати, остављајући своју жену скочи на једног слуту кога опази иза дрвета, зграби своје оружје и сам опали скачући као ждребе.

Затим дођоше на пут који води кроз јабуков воћњак, који се ломно од рода, кроз високу траву, кроз телад која

су их гледала крупним очима полако се дизала и остајала стојећи, пружајући губице према свадби.

Људи су постајали озбиљнији у колико се приближавао ручак. Богатији су носили високе шепаре од сјајне свице, други обичне чупаве као да су од кртичје коже; најскромнији прете капице.

Све жене носиле су огртаче, бачене све преко леђа, чије крајеве су држале на рукама са церемонијом. Они су били црвени, ишарани, светлећи, и њихов сјај изазиваше чуђење код црних кокошака па љубришту, код пловача на ивици баре и голубова на крову колебе.

Сво пољско зеленило, зеленило траве и дрвета изгледаше огорчено у додиру са овим црвенилом које засењује

и две суседне боје заслепљивале су под ватром јужног сунца.

Велики мајур изгледаше као да очекује, у дну свода од јабука Нека врста дима излазила је кроз отворена врата и прозоре а јак мирис од јела испаравао се из целе простране зграде, кроз све отворе па чак и из самих зидова.

Као змија, позорка званица се отезала кроз дворште. Док први стижаху већ кући и расипаху се, дотле су други још пролазили кроз отворену ограду. Ровови сада беху начинчани дечурлијом и радозналцима; пуцњи пушака не пристајаху, одјекујући са свих страна од једном, стварајући у ваздуху од барута мирис који удара у главу као пеленовача.

МАЛИ ОГЛАСИ

ПОМЕН

Светозар Веселиновић, саобраћајни чиновник велике железничке станице, извештава сроднике и пријатеље, да ће у недељу 20. ов. м. дати полугодишњи помен у цркви Св. Саве, у 10 часова пре подне, својој доброј супрузи и плетенитој матери Ружици, која је умрла 20. фебруара ове г. у Ници.

1-4 СРПСКО ТРГОВАЧКО ДРУШТВО

Канцеларије Српског Трговачког Друштва налазе се на првом спрату Хотела Кавале, преко пута бивше грчке централне поште, улица Александра Великог бр. 7.

ХОТЕЛ »АЛЕКСАНДРИЈА« налази се у непосредној близини хотел »Телеграфа« и једини је, који је у том крају остао после пожара. Српска кујна, собе на расположењу. Препоручује Атанас Атанасијевић, хотелијер. 3-8